

Scenariusz lekcji przedmiotu Historia

Temat lekcji: *Archeologia*

Opracowanie: Agnieszka Łukowska-Dziechciarz, Paweł Dziechciarz (www.archeologicznawarsztaty.pl)

Archeologia – to **nauka** zajmująca się **poznawaniem dziejów ludzkości** poprzez odkrywanie i badanie wszelkich pozostałości po **dawnych społecznościach**. Archeolodzy zajmują się głównie **źródłami materialnymi** – pozostałościami budowli oraz dawnymi przedmiotami – nazywanymi przez nich **zabytkami archeologicznymi**. Odkrywają także **szczątki ludzi** żyjących w przeszłości. Archeolodzy pracują na **wykopaliskach** archeologicznych, prowadzonych w miejscach zwanych **stanowiskami** archeologicznymi. Swoje znaleziska przekazują **do muzeów**, by każdy mógł odkrywać nasze wspólne dziedzictwo.

Cel główny

Zapoznanie uczniów z charakterem pracy archeologów oraz nauką – archeologią.

Proponowany wiek dzieci

IV klasa SP, V klasa SP

Czas realizacji:

- 1 godzina lekcyjna (45 minut)

Odniesienie do podstawy programowej przedmiotu Historia

- Uczeń wyjaśnia na czym polega archeologia oraz rozumie różnicę pomiędzy pracą archeologa a historyka (klasa IV, III.1)
- Uczeń rozpoznaje i klasyfikuje różne źródła historyczne oraz określa, które z nich mogą być odkrywane i badane przez archeologów (klasa IV, III.3)

Cele szczegółowe

Uczeń:

- poznaje i poprawnie posługuje się terminami: *archeologia, wykopaliska, stanowisko archeologiczne, zabytek archeologiczny, eksploracja, datowanie, dziedzictwo*
- rozumie różnicę między archeologiem, paleontologiem, geologiem i historykiem
- wymienia główne etapy pracy archeologa (*prospekcja, eksploracja, konserwacja, dokumentacja, opracowanie naukowe, publikacja wyników badań*)
- wyjaśnia, dlaczego należy przekazywać znaleziska archeologiczne do muzeum
- omawia wpływ pracy archeologów na odkrywanie historii ludzkości

Metody pracy:

- Wykład z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej
- Burza mózgów / giełda pomysłów
- Praca w grupie
- Praca samodzielna z wykorzystaniem karty pracy

Środki dydaktyczne:

- Prezentacja dotycząca archeologii (do pobrania ze strony internetowej Projektu)
- Karta pracy (załącznik 1)
- Wycinanka z kartami do dopasowania (załącznik 2)

Przebieg lekcji:

1. Czynności organizacyjne (5 minut)
 - a. Przywitanie, sprawdzenie obecności
2. Wprowadzenie do lekcji (5 minut)
 - a. Zapoznanie uczniów z tematyką lekcji
 - b. Burza mózgów – skojarzenia uczniów z archeologią (*proponujemy zapisywanie skojarzeń na tablicy i pozostawienie zapisanych słów do końca lekcji – w ramach powtórzenia nauczyciel i uczniowie wspólnie wybiorą poprawne skojarzenia i wykreślą te błędne*)
3. Realizacja tematu lekcji (30 minut)
 - a. Nauczyciel w formie krótkiego wykładu z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej przedstawia uczniom charakterystykę pracy archeologa; Uczniowie wraz z nauczycielem na podstawie informacji zdobytych podczas słuchania kolejnych części wykładu uzupełniają poszczególne pytania na karcie pracy; nauczyciel sprawdza rezultaty pracy (*proponujemy, by wspólnie weryfikować odpowiedzi metodą „zadanie po zadaniu”*)
 - i. Slajdy 4-11 oraz zadanie nr 1
 - ii. Slajdy 12-17 oraz zadanie nr 2
 - iii. Slajdy 18-20 oraz zadanie nr 3
 - iv. Slajd 20 oraz zadanie nr 4
 - b. Zadanie w grupie – nauczyciel dzieli dzieci na kilka grup, odpowiednio do liczby uczniów w klasie (*proponujemy grupy 4-osobowe lub zbliżone*) i rozdaje materiały – przygotowaną wycinankę z zadaniem dotyczącym przydzielania przykładów źródeł do profesji (archeolog, historyk lub wspólne); wspólnie sprawdzamy rezultaty zadania
4. Podsumowanie (5 minut)
 - a. Nauczyciel powtarza hasłowo najważniejsze poruszane zagadnienia (*proponujemy wykorzystanie wyników burzy mózgów z początku zajęć*)
 - b. Uczniowie wklejają karty pracy do zeszytów
 - c. Nauczyciel proponuje uczniom skorzystanie z Activity Book-ów dostępnych do pobrania na stronie projektu
 - d. Nauczyciel zachęca do samodzielnego odbycia wirtualnej wycieczki do muzeum ([LINK](#))
 - e. propozycja dodatkowej aktywności – przygotuj krótką notatkę o wybranym stanowisku archeologicznym położonym w Twojej miejscowości lub Twoim województwie; informacje poszukaj na własną rękę w Internecie lub w odpowiednich książkach

Załącznik nr 1

Temat lekcji: Archeologia

Oprac.: Agnieszka Łukowska-Dziechciarz, Paweł Dziechciarz (www.archeologicznawarsztaty.pl)

Karta pracy

Zadanie nr 1

Połącz naukowca z głównym przedmiotem jego badań.

ARCHEOLOG	BUDOWA ZIEMI, SKAŁY
HISTORYK	ŹRÓDŁA PISANE I USTNE
GEOLOG	SZCZĄTKI WYMARŁYCH ORGANIZMÓW
PALEONTOLOG	ZABYTKI I SZCZĄTKI LUDZI

Zadanie nr 2

Uporządkuj w kolejności etapy pracy archeologa – wpisz wybraną literę w odpowiednie miejsce.

ETAP 1	ETAP 2	ETAP 3	ETAP 4	ETAP 5	ETAP 6

- A** KONSERWACJA – zabezpieczenie zabytków przed dalszym niszczeniem, na przykład poprzez sklepanie połamanych naczyń
- B** PROSPEKCJA – odkrywanie i lokalizowanie miejsc wykorzystywanych kiedyś przez ludzi, czyli stanowisk archeologicznych
- C** PUBLIKACJA – przedstawienie wyników badań innym ludziom, opowiadanie o odkryciach
- D** WYKOPALISKA – odkrywanie dziejów danego miejsca i różnych pozostałości poprzez przekopywanie (czyli eksplorację) warstw ziemi powstałych przez działania ludzi w przeszłości
- E** ANALIZA NAUKOWA – badanie znalezisk, na przykład określenie ich wieku (czyli datowanie) albo próba zrozumienia do czego mogły służyć w przeszłości
- F** DOKUMENTACJA – wykonywanie opisów, pomiarów, zdjęć, rysunków i skanów 3D znalezisk

rozwiązanie: 1B, 2D, 3A, 4F, 5E, 6C

Zadanie nr 3

Uzupełnij tekst, wykorzystując słowa:

materialne • pisane • historia • prehistoria • naczynia • kroniki

..... to część dziejów ludzkości, w której nie znano i nie używano wynalazku pisma.
Dzielimy ją na epoki kamienia, brązu i żelaza.

..... rozpoczęła się wtedy, gdy pierwsze cywilizacje opanowały umiejętność zapisywania informacji. Składają się na nią starożytność, średniowiecze, nowożytność i czasy współczesne.

Historyk zdobywa swoją wiedzę o przeszłości, badając głównie źródła, czyli na przykład archiwa,, listy i pamiętniki.

Archeolog odkrywa tajemnice dawnych cywilizacji, badając głównie źródła, czyli na przykład dawne ozdoby, uzbrojenie, narzędzia, i ruiny budowli.

Zadanie nr 4

Dlaczego to ważne, by zabytki archeologiczne przekazywać do muzeum? Opisz to własnymi słowami.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

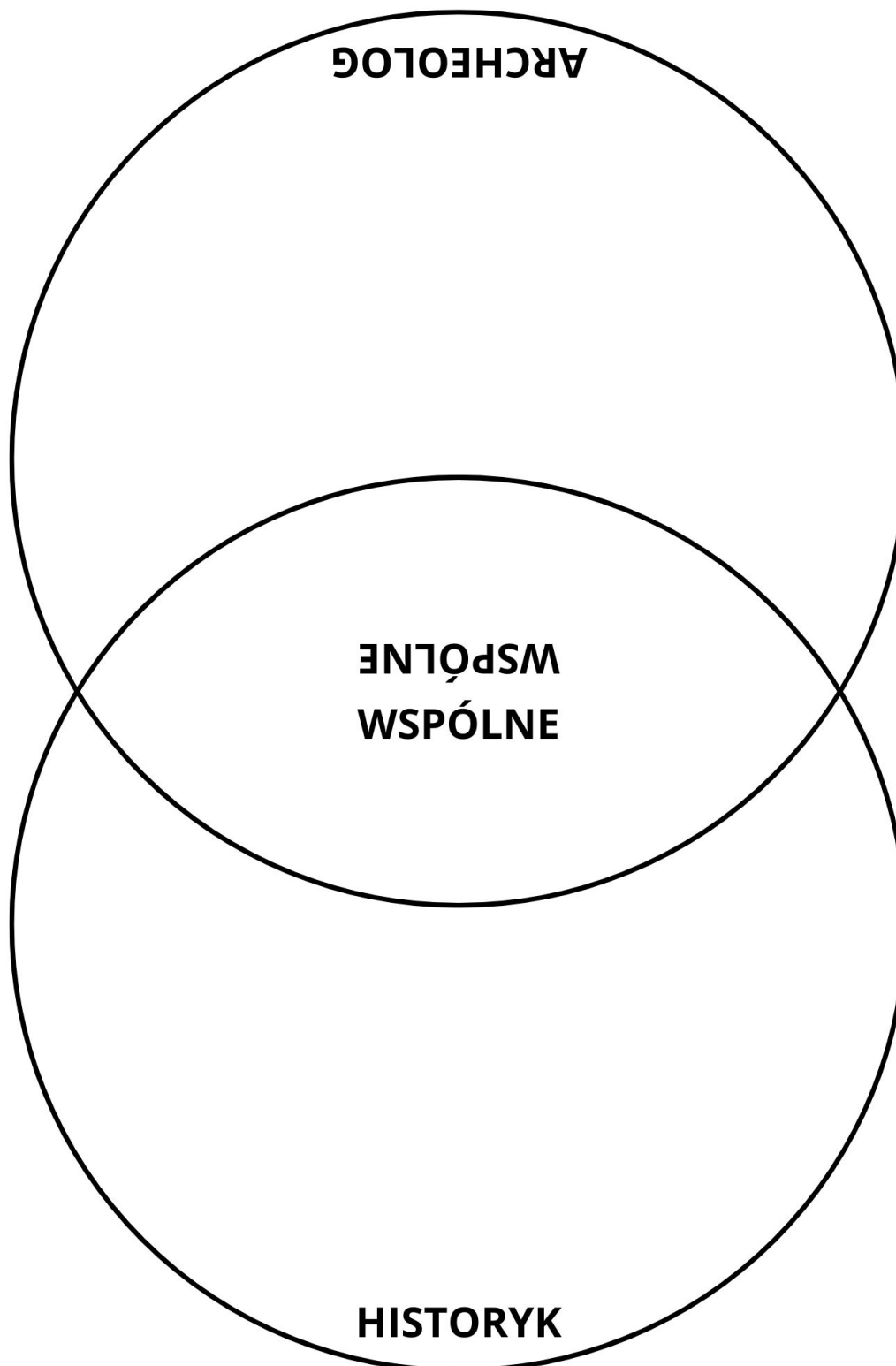
.....

Załącznik nr 2

Temat lekcji: *Archeologia*

Oprac.: Agnieszka Łukowska-Dziechciarz, Paweł Dziechciarz (www.archeologicznawarsztaty.pl)

Zadanie: przyporządkowanie źródeł do naukowców

wytnij karty i dopasuj do naukowca

żelazny miecz	krzemienisty grot strzały	kartka pocztowa
kronika	mozaika podłogowa	zapisana tabliczka gliniana
list	ozdobny kafel z pieca	płyta nagrobna
ruiny zamku	cegła z podpisem wytwórcy	spalona belka z dawnego domu
posąg z napisem (inskrypcją)	skórzany but	szklany koralik od bransoletki
zapisany papirus egipski	egipska piramida	obrączka ślubna z dedykacją
malowidło w świątyni	mumia faraona	żelazna podkowa
pieczęć listu	amulet z zapisaną modlitwą	łuska naboju karabinowego
gliniany garnek	sprzączka od paska	guzik z munduru żołnierza
złota zawieszka do naszyjnika	ozdobna broszka do ubrania	pamiątnik